

BELGIË

FOCUS VAN DE VAKBONDEN OP DE SDG'S

#HLPF2023

**WERKENDE
EISEN EEN NIEUW
SOCIAAL CONTRACT
VOOR HERSTEL EN
VEERKRACHT**

WERKNEMERS HEBBEN DUURZAME ANTWOORDEN OP DE VELE CRISES NODIG

Als reactie op de pandemie heeft de Belgische regering een regeling voor tijdelijke werkloosheid ingevoerd om ontslagen te voorkomen en werknemers met minder of geen werk te ondersteunen. Die regeling is vervolgens omgevormd tot een regeling voor tijdelijke werkloosheid in het kader van 'energieonzekerheid'. Met het oog op de energiecrisis en de stijgende prijzen heeft de regering een programma van energiesubsidies geïmplementeerd en de belastingen op gas en elektriciteit verlaagd. Maar in tegenstelling tot wat de vakbonden eisten, werd er geen plafond voor de energieprijzen ingesteld en werd er evenmin een belasting op overwinsten voor energieleveranciers ingevoerd.

De vakbonden prijzen de Belgische regering voor de handhaving van het loonindexeringsmechanisme met het oog op de stijgende kosten van levensonderhoud. Bovendien heeft de regering door de sociale partners voorgestelde maatregelen ingevoerd om misbruik van dagcontracten bij uitzendbureaus te bestraffen en een individueel recht op opleiding voor werknemers in de particuliere sector in te voeren.

De vakbonden betreuren het dat de regering de onzekere arbeidsstatus van flexi-jobs naar meer sectoren heeft uitgebreid, dat ze werkgevers heeft toegestaan nachtwerk in te voeren zonder collectieve onderhandelingen en dat ze het systeem van 'flexi-jobs' op digitale platforms heeft gehandhaafd, waardoor deze jobs zijn uitgesloten van arbeidsbescherming, sociale zekerheid of belasting.

ZITTEN DE VAKBONDEN AAN TAFEL?

België implementeert Agenda 2030 zowel op federaal als op regionaal niveau. De implementatie wordt gestuurd door het Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling, dat verbonden is aan de kanselarij van de eerste minister en onder het gezag staat van de minister voor Duurzame Ontwikkeling. De Interministeriële Conferentie voor Duurzame Ontwikkeling is het centrale coördinatiemechanisme voor de SDG-implementatie op nationaal niveau. De vakbonden waarschuwen echter dat dit orgaan sinds 2017 niet meer bijeen is gekomen, wat betekent dat de implementatie alleen op federaal niveau kan plaatsvinden.

In 2021 werd een nieuw Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling geïntroduceerd. De vakbonden betreuren dat het bij de implementatie van dit plan aan politieke wil ontbreekt en dat de SDG's niet adequaat worden omgezet in nationale doelstellingen. Sinds 2022 vallen er echter enkele verbeteringen waar te nemen dankzij de introductie van het Europees actieplan voor de implementatie van de Europese pijler van sociale rechten.

De vakbonden waarschuwen dat een plan op nationaal niveau voor de SDG's in België nog steeds ontbreekt en dat er alleen plannen op federaal niveau bestaan. De vakbonden werden uitgenodigd om deel te nemen aan de selectie van de prioritaire indicatoren, maar zij zijn niet op de hoogte gebracht van de follow-up. Hoewel vakbonden en andere vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld waren uitgenodigd om hun bijdrage te leveren aan de VNR 2023 van België, geloven ze niet dat hun bijdragen in aanmerking zijn genomen. De vakbonden worden echter regelmatig uitgenodigd om input te leveren voor het Agenda 2030-proces. Hoewel het proces van sociale dialoog met drie partijen niet expliciet raakt aan de implementatie van de SDG's, zijn de vakbonden van mening dat veel collectieve overeenkomsten bijdragen aan de verwezenlijking ervan.

TRANSPARANTIE

Regelmatige toegang tot beperkte informatie

RAADPLEGING

Gestructureerd multistakeholderplatform

SOCIALE DIALOOG

De sociale partners komen gezamenlijk bijdragen overeen en dienen deze in bij de nationale overheid

ABVV-FGTB

WORDT HET (WAARDIGE) WERK GEDAAN?

Wat **SDG 1 (uitroeien van armoede)** betreft, blijkt uit de indicatoren voor **doelstelling 1.1 (uitroeien van extreme armoede)** dat in 2019 slechts 0,1% van de bevolking onder de internationale armoedegrens leefde en dat in België slechts 1,7% van de werknemers voor het minimumloon werkte, terwijl het percentage werknemers met een laag loon 8,6% bedroeg. Bovendien liep 18,7% van de bevolking in 2023 risico op armoede en sociale uitsluiting.

Wat **doelstelling 1.3 (nationaal toepasbare sociale beschermingsystemen)** betreft, werd 100% van de bevolking in 2018 door ten minste één socialebeschermingsuitkering gedekt, met inbegrip van mensen met een beperking die invaliditeitsuitkeringen ontvangen, kinderen die kinderbijslag of gezinsbijslag ontvangen, en kwetsbare personen die door sociale bijstand worden gedekt. Slechts 63,1% van de werknemers was echter gedekt in geval van arbeidsletsel.

Er moet meer vooruitgang worden geboekt met betrekking tot **doelstelling 5.4 (erkennen en naar waarde schatten van onbetaalde zorg en huishoudelijk werk)**, aangezien het aandeel van de tijd die vrouwen en meisjes van 15 jaar en ouder besteden aan onbetaalde huishoudelijke taken in 2013 16% bedroeg. 20,4% van de niet-beroepsactieve vrouwen en meisjes van 15-64 jaar in 2021 zijn niet actief op de arbeidsmarkt vanwege familiale verantwoordelijkheden, waardoor België onder het gemiddelde van de Europese Unie blijft.

Wat **doelstelling 5.5 (volledige en doeltreffende deelname van vrouwen)** betreft, bedroeg de loonkloof tussen mannen en vrouwen 5,8% in 2018, wanneer het gemiddelde jaarlijkse bruto-inkomen van mannen en vrouwen wordt vergeleken, zonder correctie voor deeltijds werk. Dit weerspiegelt het aanzienlijke verschil tussen vrouwen en mannen wat betreft de frequentie van deeltijds werk.

Wat **SDG 8 (waardig werk)** betreft, moeten er nog inspanningen worden geleverd om **doelstelling 8.3 (ondersteuning van productieve activiteiten, het creëren van waardige jobs, ondernemerschap, creativiteit en innovatie, en aanmoediging van de formalisering en groei van micro-, kleine en middelgrote ondernemingen)** te bevorderen, aangezien het percentage informele werkgelegenheid buiten de landbouw 3,1% bedroeg in 2021. 3% van de jobs kan ook als onzeker worden aangemerkt, waarbij de schoonmaak- en dienstenchequebranche het meest door onzekerheid wordt getroffen, op de voet gevolgd door de beveiligingssector, de overheidssector, de bouw en de industrie.

Wat **doelstelling 8.5 (volledige en productieve tewerkstelling en waardig werk voor iedereen)** betreft, bedroeg in 2019 het gebrek aan werkgelegenheid 9,2%. In de leeftijdsgroep 15-24 jaar ging het echter om meer dan het dubbele van dat percentage (20,7%). De NEET-indicatoren voor **doelstelling 8.6 (vermindering van het percentage jongeren dat niet aan het werk is en geen onderwijs of opleiding volgt) bedroegen 7,4% in 2021 (in vergelijking met 9,2% het jaar daarvoor).**

Wat de vooruitgang inzake **doelstelling 8.8 (arbeidsrechten beschermen en een veilige werkomgeving voor alle werknemers bevorderen)** betreft, is enige verbetering vereist, aangezien zowel het aantal dodelijke (2,2 per 100.000) als niet-dodelijke arbeidsongevallen (23234,9 per 100.000) in 2020 is toegenomen ten opzichte van 2019. Hoewel er geen schendingen van de ILO-arbeidsrechten in de wet staan, komen ze in de praktijk in België af en toe voor, wat resulteert in een beoordeling van 1,66 voor 2017 in de Penn State University-index.

België doet het relatief goed wat betreft de vermindering van de sociale ongelijkheden en de verwezenlijking van **doelstelling 10.4 (beleid voeren dat geleidelijk tot een grotere gelijkheid leidt, in het bijzonder inzake fiscaliteit, lonen en sociale bescherming)**: met een GINI-coëfficiënt van 24,1 heeft België het op één na laagste ongelijkheidsniveau in de EU. In 2019 bedroeg het inkomensaandeel van de hoogste tien procent 22,3% en dat van de laagste twintig procent 9%.

Voor de implementatie van **SDG 13 (aanpakken van klimaatverandering)** heeft België een Nationaal Energie- en Klimaatplan aangenomen waarvoor de vakbonden en andere sociale partners zijn geraadpleegd. In 2023 zal er een vernieuwd plan worden geïntroduceerd; de vakbonden hebben hun input daarvoor geleverd.

Wat betreft **SDG 16 (vrede en inclusieve samenlevingen)** is het zeer zorgwekkend dat België een score van 3 heeft op de ITUC Global Rights-index van 2022, wat betekent dat er regelmatig rechten worden geschonden. Het feit dat België in 2018 een score van 1 (sporadische schendingen van rechten) had, wijst erop dat de situatie voor werknemers en vakbondsactiviteiten is verslechterd en dringend moet worden aangepakt.

VAKBOND VRAAGT NIEMAND ACHTER TE LATEN

De vakbonden roepen de Belgische regering op om:

- een sterk politiek engagement aan de dag te leggen om Agenda 2030 te verwezenlijken;
- een open dialoog te vergemakkelijken tussen de sociale partners over de bredere SDG-doelstellingen en de middelen om die te bereiken;
- zich te concentreren op het creëren van meer kwalitatieve jobs in plaats van op het verhogen van de werkgelegenheidsgraad;
- het recht op vrije loononderhandelingen te herstellen; het brutobedrag van het interprofessioneel minimumloon verder te verhogen; de fiscale en parafiscale lasten op lage lonen verder te verlagen en het ontstaan van inkomensvallen te vermijden; de eenzijdige ingrepen van de regering in de onderhandelde minimumlonen voor jongeren en de flexi-jobsector terug te draaien;
- te zorgen voor gelijkheid op het werk door discriminatie bij aanwerving en in andere stadia van het arbeidsverband te bestrijden; discriminatie en ongelijke behandeling actiever en in overleg met de sociale partners aan te pakken; het huidige wettelijke kader inzake positieve actie flexibeler te maken en betere informatie te verstrekken over de mogelijkheid om gebruik te maken van plannen voor positieve actie;
- onbetaalde zorg en huishoudelijk werk te erkennen en te waarderen door het aanbieden van openbare diensten, infrastructuur en beleid voor sociale bescherming, en door het bevorderen van gedeelde verantwoordelijkheid binnen het huishouden en het gezin zoals nationaal gepast;
- de loonnormwet, die onverenigbaar is met het recht op collectieve onderhandelingen, te hervormen.

Deze publicatie is tot stand gekomen met de hulp van de Europese Unie. De inhoud van deze publicatie valt uitsluitend onder de verantwoordelijkheid van TUDCN/IVV en kan in geen geval worden beschouwd als een weergave van de standpunten van de Europese Unie.